

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

23. Soluitur quarta difficultas supra proposita. Modus inquinacionis animæ
ex carne peccati.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

Apostolum Paulum illius esse sententiæ, quod A
lex peccati, seu concupiscentiæ, de qua generatum in illo ad Romanos loco disputat, ad carnem, ad corpus mortis, ad membra pertineat, dum illam legem in membris vocat, & habitare in carne, & corpus mortis ab ea redimendum esse testatur. Quomodo ergo lex illa in carne est, nisi quia animam, quatenus per appetitum illum inferiorem carnis operatur, captivam tenet? Idem docet in libro de continentia: Non enim, anima, sanatione indignisset, nisi seipsa peccando vitasset, ut

adversus eam caro sua concupisceret, id est, ipsa sibi in seipsa ex ea parte qua in carne infirmata est, repugnaret. Quam doctrinam & alijs pluribus locis repetit: ut liquidò sanè pateat, dum Augustinus concupiscentiam ex parente in prolem traici docet, non aliud eum velle traici, quam id quod carni, seu ipsi animæ, quatenus carnem informat, & per illam eorum organum ejus desideria concupiscentiarum variarum seu libidinum sulcat, congruere potest.

CAPVT XXIII.

Solvitur quarta difficultas suprâ proposita. Modus inquisitionis animæ ex carne peccati.

QVARTA denique difficultas, quo pacto qualitas illa sensitivo appetitui prolis insita in spiritu ejus agat, ut ibi peccati reatus oriatur, nullo nos pacto aut Augustinum premit: qui nihil aliud secundum ipsum in spiritu seu in voluntate prolis ponimus, quam id quod Augustinus, ut suprâ diximus, vocare solet, iniquitatem, iniustitiam, mortem animæ, aversionem à Deo; quæ non aliud nisi privationem sonant: Nec alius concupiscentiæ reatus in carne vel anima quærendus est. Cum enim reatus ex Augustini mente per baptismum auferatur, nec aliud auferri notum sit, nisi mortem animæ, iniustitiam, & aversionem à Deo, illas quoque ipsas privationes esse reatum illum concupiscentiæ necessarium est, ratione cujus anima mortua, & à Deo aversa, & per hoc immunda, inquinata, peccati rea, & pœnæ damnationis obstricta est.

Sed quomodo, inquires, ex carne peccati, in qua anima mundo nascitur, seu ex concupiscentia carnem captivante, in ipsum apicem voluntatis ejus tanta pernicies, quæ animam peccati ream statuat, inferri potest? Difficilis est res ista, fateor, præsertim ijs, quibus Augustini principia doctrinam ejus immobiliter fulcentia minus accuratè perspecta sunt. Quam tamen ut lectori credibilem, Deo juvante, expectantque faciamus, duo declaranda sunt, primum, revera sic ex Augustini mente fieri: alterum, quomodo possit fieri.

Quòd igitur ad primum spectat, id non difficile ex Augustino demonstrari potest. Nam quamvis usque ad finem vitæ inter illas duas sententias fluctuaverit, utrum animæ ex parentibus cum carne propagentur, an creentur à Deo (cum jam propinquus morti dixerit: Nec tunc sciebam, nec adhuc scio: & adhuc propinquior in opere quod abru-

Lib. 1. Retrahit. c. 1.

pit mors tanquam in limine vitæ mortisque constitutus: Quod nescire me confiteor, nec me pudeat, ut vos, fatari nescire quod nescio) in ipsa tamen illa sententia novæ creationis declaravit non aliter hoc posse fieri, nisi quòd carnis peccatrici, cui anima inseritur, per libidinem propagatæ, commixtione maculetur. Cujus opinionis illud celebre testimonium est, quod libro quinto adversus Iulianum consignavit: *Ut ergo & anima & caro pariter utrumque puniatur, nisi quod nascitur renascendo emendetur, profectò aut utrumque vitiatum ex homine trahitur, aut alterum in altero tanquam in vitato vase corrumpitur; ubi occulta iustitia divinæ legis includitur. Quid autem horum sit verum, libentius disco quam dico, ne audeam docere quod nescio.* In quibus verbis cum esset tam propagationis animarum, quam creationis incertus, utrique sententiæ suum inquisitionis modum attribuit: ut si propagetur quidem, eodem modo ut caro ex vitio carnis, ita anima ex animæ vitio vitata seminetur & procreetur: sin autem creatur à Deo, ipsa carnis, cui mixta est, corruptione maculetur. Nec ullum videt esse tertium modum, quo peccati primi participatio possit intelligi. Hanc enim de utrovis illo modo certitudinem probat illa asseverandi fiducia, qua dicit: *profectò aut utrumque &c.* Hanc probat id quod statim adijcit: *Quid autem horum sit verum, nempe duorum quæ præmiserat.* Hanc denique probat id quod sequitur: *Hoc tamen scio, id horum, hoc est, id ex istis duobus membris esse verum, quod fides, vera, antiqua, Catholica; quæ creditur & asseritur originale peccatum, non esse convicerit falsum.*

Declaravit optimè & præclarissimè hunc Augustini locum & sensum Urbanus IV. Pontifex maximus, in ea paraphrasi, quam in Psalmum quinquagesimum eleganter scripsit: *Homo ille in se omnes de stirpe sua venturos, occulta tæbe & seditate sue libidinosa concupiscentiæ*

273

nia, adeo tabificavit, quod anima à se, Deus, A creando infusa corpori taliter tabefactio maculatur, polluitur, & fedatur: sicut in vase non sincero vinum infusum, licet optimum, miscetur, & acefcit, & in illa infusione ipsa anima damnationis sententiam in se iustam excipiens, culpam contrahit, & reatu perpetuae pena obligatur.

Sed non alio quàm seipfo Augustinus opus habet suorum verborum & mentis interprete. Nam in libris de anima & ejus origine aperte dicit, non aliter, nisi per carnis peccatricis consortium, potuisse animam, si eam de novo Deus creat, peccatum originale contra-

Lib. 1. de anim. orig. c. 22.
98.
 here: Neque enim potuit, inquit, originali peccato esse peccatrix, aut quoquo modo in originali peccato esse, nisi per carnem, si de parente non trahitur. Has autem locutiones ab eo sic intelligi, ut ab ipsa carne per concupiscentiam inquinata etiam ipsa anima inquinetur, ex alijs locis manifestum est, ubi effectus illius com-

Lib. 10. de Civit. c. 22.
108.
 B Hanc enim nonnunquam pollutionem vocat: Propterea nobis per mediatorum praesentia est gratia, ut polluti carne peccati, carnis peccati similitudine mundamur. Aliquando & sepe aggravationem animae ex carne: Nec fuisse caro corrupta in similitudine carnis peccati, nisi caro esset ista peccati, cuius pondere rationalis anima sic gravatur; sive & ipsa ex parentibus tracta sit sive ibidem creata, sive de super inspirata: quod nunc querere differo.

Lib. 2. de peccat. merit. c. 38.
 C Quam aggravationem animae esse ex Augustini sententia iniquationem ejus, luculentius alibi planum facit: De anima vero, utrum & ipsa eodem modo propagata, reatu qui eidimitatur, obstricta sit; neque enim possunt dicere, solum carnem parvuli, non etiam animam indigere salvatoris & redemptoris auxilio &c. An etiam non propagata eo ipso quo carni peccati aggravanda miscetur, iam ipsius peccati remissione, & sua redemptione opus habeat, &c. magna questio est.

Lib. 2. de peccat. merit. c. 38.
 C Qui sane locus alteri, quem ex libro quinto adversus Iulianum allegavimus, est simillimus. Pari quippe modo duas de anima, unam propagationis, alteram creationis ejus tangit sententias: ut juxta primam anima vitata non minus atque caro ex parentibus transfundatur: juxta secundam verò, eo ipso quo carni peccati aggravanda miscetur, peccati rea sit, & remissionis ejus indigeat. Quod enim in uno dixit: Tamquam in vitato vase corrumpitur; hoc in altero dicit: Carni peccati aggravanda miscetur. Neque enim caro aut corpus hominis alia ratione vas vitatum est, nisi quia caro peccati est, hoc est, quia libidine leu concupiscentia, quod Augustino teste originale peccatum est, & ab Apostolo saepissime peccatum dicitur, vitata atque polluta est. Hoc est enim, quod eodem loco securissime Augustinus tradit: Nec dubitandum est his qui avin-

Ibid.
 D scripturas fideliter legunt, fideliter audiunt, deliter tenent, quod ab illa carne, qua prius voluprave (id est concupiscentia) peccati, facta est caro peccati, deinceps per successionem transeunte in omnes proserptione iniquitatis & moris, caro sit propagata peccati; excepta una similitudine carnis peccati. Et

A in opere imperfecto contra Iulianum, cum de concupiscentia multa dixisset: Per hanc (concupiscentiam) humana, qua nascitur, caro peccati est: propter quod per illam nasci noluit ille, qui natus est in similitudine carnis peccati, ac per hoc, quamvis in carne vera, non tamen in carne peccati. Et in eodem libro: Quisquis talem dicit fuisse Abel, (sine lege in membris) dicit eum carnem non habuisse peccati. Et libro secundo jam citato de peccatorum meritis: Caro enim, qua primo facta est, non erat caro peccati; nimirum, quia concupiscentia, qua contra spiritum concupiscit, nondum carni velut ejus peccatum inerat. Nam ut aptissime ex Augustini magistri sui mente Fulgentius: Si caro peccati non mendaciter dicitur, habet in se caro ipsa peccatum: si verò peccatum non habet, falsum portat carnis peccati vocabulum. Quae Augustinianam & Apostolicam phrasim sapiunt, qua concupiscentia peccatum dici solet. Cum enim peccatum sit voluntas ejus, quod iustitia verat; hinc fit, ut sicut peccatum animae est de duabus quaedam voluntas, seu desiderium rei vitatae liberum, ita & peccatum carnis est quaedam voluntas ejus, seu desiderium rei vitatae, sed non liberum. Nam delectatio seu libido, quae appetitui carnis inharet, non est aliud, nisi, ut Augustinus dicit, desiderium mali. Quod merito peccatum carnis, seu peccatum in membris dicitur, eo modo, quo ibi peccatum esse potest.

Cum igitur Augustinus hoc ipso peccati remissione indigere dicit animam, quo carni peccati aggravanda miscetur, idem est omnino atque si diceret, hoc ipso ream esse, quo carni contra spiritum concupiscenti miscetur. Nam hoc ipso in carne per talem concupiscentiam vitata velut in vitato vase corrumpitur. Quae sane causa est, cur antiqui Patres, & in primis illi, quos in operibus adversus Iulianum Augustinus allegat, Apostoli Pauli vestigijs inherentes, gemebundis ubique vocibus adversus carnem illam peccati & corpus mortis exclament.

Hanc suam sententiam de animae iniquatione ex carne peccati, etiam illis locis, ubi de animae creatione & propagatione, nunc in hanc, nunc in illam partem inclinando disputat, passim lectoribus indicat. Nam quamvis modum se nescire fateatur, quo Dei iustitia in tuto collocanda sit, dum illas animas, quas ipse in carne peccati creat, veluti peccati reas penam damnationis alstringit; hunc tamen eis reatum juxta occultam creatis & creationis aequitatem, ex carne peccati inolescere, nunquam vel in dubium revocat. Sic enim pro ista sententia de causa baptizandi parvulos loquitur: Ideo virum oportet etiam infans baptizetur, ne ob sit anima soluta carnis peccati, qua participata sit, ut nihil possit anima infans secundum spiritum sapere. Ipsa quippe affectu gravat etiam corpore exutam, nisi eam in corpore est, per unctum sacrificium mediatoris veri sacrificatus expectetur. Ecce planissimis

nissimis verbis modum explicat, quo sa-
pius animam ex carne peccati gravari do-
cuit; nimirum, quia caro ei ex intima socie-
tate carnalem affectionem affricat, quâ eam
ita gravat ac deorsum trahit, ut nihil possit
secundum spiritum, hoc est, secundum Deum
sapere. Et paulò inferiùs in eadem pergens
dissertatione, ut animarum creationem defen-
dentes tueatur: *Omnes autem animas, ait,
etiam infantium, ideo habere necessarium baptis-
mi Sacramentum sine quo ex hac vita etiam in illa a-
temigrare non expedit, quia contagio peccati ex carne
peccati, quâ obruitur anima, cum huius inseritur mem-
bris oberit et post mortem. Quam paulò post vo-
cat participatam ex corpore peccati colluviem. Quæ
quamvis, ut iam dixi, disputantis in modum
de animæ creatione dicantur, inquinacionem
tamen ejus ita ex carne peccati, & ex ejus ag-
gravacione, & contagio fieri, non disputat, sed
supponit; & quia illam ita supponit fieri, id-
circo illa de animæ productione disceptatio
instituitur. Hæc enim perspicua & certa ani-
mæ ex carne contagio, & inde secuta pœna,
tortius disputacionis istius & difficultatis car-
do est, in quo tota causa vertitur. Quapro-
pter Auctor non indoctus libri de spiritu &
anima, qui Augustino ascribitur, doctrinam
istam, prout eam ex libris de Genesi ad litte-
ram proposuimus, intelligentia assecutus est,
& luculentius exponendo, in eamque senten-
tiam concedendo, sectatus est. Hic enim cum
veluti basim suæ doctrinæ statuisset, rationales*

Ibid. c. 16.

Ibid. de Spi-
ritu & anima
cap. 41.

Ibid.

Ibid.

*animas fieri quotidie ex nihilo novas, ita de peccati
transfusione loquitur: Certum tenemus, quia
caro contracta de carne per legem concupiscentiæ,
quam cito vivificatur, originalis culpa vinculo pre-
mitur, ejusque affectionibus anima, quæ carnem vi-
vificat, aggravatur. Sub hoc peccati vinculo demer-
guntur parvuli, qui sine remedio baptismi moriuntur.
Habent enim originale peccatum, non per animam,
sed per carnem utriusque contractum, animæque resus-
sum. Carni namque ita unitur anima, ut cum carne
sit una persona. In qua sententia ipsissimis Au-
gustini verbis utitur; ut perspicuum sit, eum
etiam doctrinam ejus exprimere voluisse. Et
rursus idem repetendo commendans lectori-
bus suis: Exinde fit anima originali culpa obnoxia,
quam caro contrahit & anima resuscitat, cum qua
unita est in persona, licet divisa sit in natura. Ecce
clarissimis verbis dicit, carnem culpæ vinculo,
id est, concupiscentiæ premi, & ejus af-
fectionibus animam gravari; & hoc peccatum
ex carne in animam refundi. Quod ne cui in-
credibile videretur, etiam modum explicat,
quia ex utraque fit una persona, non natura:
Fit enim, inquit luculentius, auctore Deo caro
& anima unum individuum, unus homo: unde salva
nature utriusque proprietate adicitur carni, quod
anima est, & anima quod carnis est, pro unitate
personæ, non pro diversitate nature. Quod igitur
idem singulis est proprium, commune fit amborum:
proprium pro natura, commune pro persona. hæc
auctor ille, quem nonnulli Augustinum pu-
tant: sed quisquis fuerit, Augustini saltem
doctrinam ipsius verbis utendo, consignare*

A voluisse, perspicuum est.

Quæ sanè sanctissimi Doctoris mens ex alio
quoque capite cognosci potest. Nam Christi
animam omnis peccati expertem fuisse & ori-
ginalis & propriæ, ex Christianæ fidei regulis
extra controversiam est. Cujus rei rationem
ut assignet Augustinus, non aliud asserre solet,
nisi quia non est mixta carni peccati, & per
hoc ipsum omnis inquinacionis immunis: *Si
anima, inquit Augustinus, non ex illa una propa-
gatur, & solæ ex Adam caro irrat originale pec-
catum, ita sibi creavit animam Dei Filius, ut ceteri
creat, quam non tamen carni peccati miscuit (id
est, carni, quæ suo vitio contra spiritum concu-
pisceret) sed similitudini carnis peccati, sine ipse
enim ex Virgine veram quidem carnis substantiam,
non tamen peccati carnem: quia non ex carnali con-
cupiscentia sive seminatam, sive conceptam. Ecce
tota ratio cur Christi anima sit mundissima;
quia carne peccati, cui anima misceretur, ca-
ruit: quo manifestè indicat, quòd si carni pec-
cati seu contra spiritum concupiscenti se mi-
seuisset, peccati labe non caruisset. Hinc est,
quòd cum Arianorum Episcopus Maximinus
diceret, Deum Patrem ad humanam carnem
& humana contagia non venisse, responderet ei
Augustinus: Si forte nescis, contagia ubi dicim-
tur, aliquam contuminationem significant. Voluisti
ergo Christum intelligi venisse ad humana contagia
(id est, humani peccati contagium) ergo hu-
manam carne inquinatum professus es Christum, Ego
autem dico, in Catholicæ fides, quam cum Ecclesiæ
Christi tenet, dicit, Dominum nostrum IESUM
Christum sic factum esse Verbum carnem, ut nulla de
humano genere, & de humana carne contagia pate-
retur. Venit enim mundare non contingari. Suscepit
ergo animam humanam, & carnem humanam,
sine ulla peste contagij. Ex contrario satis aperte
significans, omnes alias animas ex humana
carne contagium pati: fieri enim non potest,
ut carni peccati misceretur anima, nec tamen
ejus contagio vitietur.*

Nec profectò aliud, quam idem animæ vi-
tium quasi digito ostendit Augustinus, quo-
ties animam, quæ olim in paradiso fuisset, &
finita mortalis vitæ hujus miseriam iterum futu-
ra est spiritalis, ex carne peccati carnalem fa-
ctam esse significat. Quid est enim aliud car-
nalem fieri, nisi sub carnem deprimi, ut spiri-
tualium rerum jam ducta tædio, nihil nisi car-
nale concupiscat, nihil ei nisi terrenum libeat,
nulla nisi carnalium creaturarumque rerum de-
lectatione mulceatur? Quod ita magnum &
perniciosum animæ rationalis vitium est, ut ex
illo veluti fonte omnia omnino peccata profici-
cantur. Non erit, ait Augustinus, omnino ali-
quid vel in carnali semine vitiosum, cum eadem rege-
neracione cuncta mala hominis purgante atque sa-
nante, eadem caro, per quam facta est anima carnalis,
sint etiam ipsa spiritalis. Quam doctrinam alibi
non semel repetit. Nec mirandum est fieri
animam ex illa mixtione cum carne peccati,
seu concupiscentijs terrenis infecta, carnalem,
cum Augustinus alibi non vereatur dicere,
quòd anima ex defectivo appetitu ad inferiora
quodam-

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

Ejus.

277

quodammodo corporascit. Nec enim aliud est A
illa carnis concupiscentia, quam quidam ad
terrena defectivus appetitus, cum vel actuali
sua delectatione animam deorsum trahit, vel
habituali suo pondere deorsum tenet: per hanc
facta est anima in peccati carne carnalis; per
hanc veluti defectivum appetitum aut pondere
quodammodo suo corporascit. Et hæc de illa
prima huius capituli difficultate, an Augusti-
nus ex carne contaminata animam inquinari
sentiat, satis. Ex quibus profecto sicut ex om-
nibus que à capite decimo sexto hucusque di-
ximus, etiam illud evidentissimè constat, nihil
alienius ab Augustini mente proferri posse,
quam quòd originalis labes & inquinatio ex
aliquo pacto propagetur; quod à recentiori-
bus Scholasticis multis post Augustini ætatem
fæculis excogitatum est.

Hæc ipsa verò etiam istud secundum; quod B
initio capituli declarandum proposuimus, vide-
licet ipsum modum satis explicat, quo anima
à polluta per concupiscentiam carne polluitur.
Animam quippe per carnem peccati carnalem
fieri; societatem carnis peccati obesse, ut nihil
possit secundum spiritum sperare; affectionibus
carnis peccati & pondere sic gravari; carne
peccati polui; in carne peccati velut in vitia-
to vase corrumpi; & ut exponit Urbanus IV.
in corpore per concupiscentiam tabefacto ma-
culari, pollui, & foedari; ab humana carne con-
tagione pati; contagione peccati, quæ ex carne
peccati est, animam obrui, profectò non sunt
aliud, quam id quod querimus, animam seu
spiritum ejus peccato ex carne peccati infici,
seu, ut autor libri de spiritu & anima prop-
riissimè doctissimèque loquitur: carnem peccati
refundere culpam in animam. Oppositus enim
traductionis ordo est: peccati originalis in
animam prolis; & sanctificationis in carnem:
peccatum enim ex carne sursum in spiritum C
serpit; sanctificatio deorsum ex spiritu in car-
nem. In ordine quippe subvectionis seu ele-
vationis ejus quod cecidit, renovatio spirita-
lis à spiritu incipit; & ab ejus apice ad ipsius
carnis extrema descendit: ubi velut in senti-
nam peccati rebellio collecta, & adhuc ult-
rius erumpere & se propagare gestiens, tumul-
tuatur. E contrario verò in ordine depressio-
nis, ab infimo carnis corruptio carnalis inci-
pit, quia per illas partes carnis homo esse inci-
pit, & ad ipsius spiritus apicem serpit. Ele-
vando etenim remotissima ab erigente sur-
gunt ultima; deprimendo verò à carne remo-
tissima ultimò deprimuntur. Nam Spiritus
Dei proximum sibi spiritum animæ rationalis
suâ gratiâ primum arripit, & per illum jam
sanctificatum erigit carnem: Diabolus proxi-
mas sibi carnis feces suâ plagâ primum inficit;
& inde animum in creaturas deprimendo ca-
pit, & possidet. Quem propagationis ordinem D
à carne in spiritum, ne mirus fortasse videatur,
sanctus Thomas agnoscit, & probat. Nam
quamvis Augustinus primum hominem vo-
luntate præeunte, carne verò, seu libidine se-
quente, peccatum velut animo & corpore im-

plevisse testetur, alius tamen commissionis
primi peccati, alius propagationis ordo est.
In propagando enim libido carnis antegredi-
tur parvuli voluntatem; quamvis olim vo-
luntas libidinem præcedendo, & peccatum
committendo, pepererit. Peccato quippe fa-
ctum est, ut novissima fierent prima, & pri-
ma novissima, hoc est, ut voluntas, quæ vel-
uti naturaliter domina, in carnem ac libidines
ejus tranquillissimum obtinebat imperium,
magnum illud peccatum perpetrando carni
subdita & vinculis mortiferæ delectationis in-
nexa sit. Qua de re quamvis & antè dictum
sit, quia tamen res magni momenti est, ad in-
telligendam penitus formalem peccati origi-
nalis propagationem & rationem, seu concu-
piscentiæ reatum, ut Augustinus loquitur, non
est inutile adhuc paululum immorari.

Postquam homo in peccatorum libidines,
quibus antè caruit, liberâ suâ voluntate de-
lapsus est, non eadem, quâ antè cecidit, fa-
cilitate surgere, aut eadem promptitudine li-
bertatis se sanare potest, qua sibi latiferum
illud vulnus infixit. Nec enim mentiri Scri-
ptura potest, quæ clarè dicit: *A quo quis devi-* *Et citat Je-*
atus est, huic & servus additus est. Huic libidi- *rumq; Aug.*
num servituti Adam per peccatum ita subdi- *locum s.*
tus fuit, ut nisi eum Christi Salvatoris gratia *Petri.*
sublevasset, perpetuis illius miseræ calamita-
tis vinculis mansisset obstrictus. Hæc enim
vincula non sunt aliud, quam quòd mens ra-
tionalis rei creatæ delectatione, quam dili-
gendo peccaverat, ita stringitur & ligatur,
ut ab illa pestifera dulcedine se extricare ne-
queat, nisi vinculum illud gratia divina ru-
perit, & penales tenebras, quas super illicitas
concupiscentias pluit Deus, sua luce discusse-
rit, ut ita appareat homini, in quo statu hæ-
reat, & quàm procul à veritate recesserit. Hoc
enim nisi Deus miserando fecerit, ex una in
aliam libidinem seu rei creatæ delectationem
se mens huc illuc velut in vinculo suo volvere;
& quandam servilem superbi animi libertatem
ostentare potest: sed ab illis omnino surgere,
rerumque creaturarum delectatione dispulsa, in
solum Deum se pura sinceraque voluntate re-
torquere, sine gratia delectabile & latiferum
illud gluten abruptente fieri nullo pacto po-
test. Ex quo consequens est, voluntatis spi-
cem, quem, vel consensum dicimus, vel cui
consentire ac dissentire competit, sub rei crea-
tæ delectabilis servitute esse captivum, ut ni-
hil omnino velle, nihil amare, nihil susci-
pere possit, nisi quod creaturæ delectatione
perfulum sit. Hic hiatus animæ rationalis fuit,
postquam peccando à cælesti illa voluptate,
quam capiebat ex Deo, in sui, rerumque crea-
tarum dilectione & libidinem lapsus est. Cum
enim ad creaturam amando converteretur,
& consequenter se à Deo averteret (nec enim
studio avertendi se peccatum admissum est) in
ista conversione & aversione voluntas obri-
guit: nec se iterum in statum pristinum suis
viribus retorquere potuit; & in isto rigore per-
secutam concupiscentiam arctius alligata est.

Quid verò mirum, quòd voluntas compedi-
bus istis vinceta, non possit seipsum, non secus
atque corporis pondus, solo voluntatis nutu
iterum sursum rapere? Imò qua non admira-
tione dignum esset, si se posset, Deo non adju-
vante, sursum rapere? Pondus enim ipso cor-
pore longè gravius eam vincet: & viri-
bus caret, quibus illud possit excutere: ipsa
quippe libido est infirmitas voluntatis, ipsa
est sanctæ libertatis, hoc est, potestatis diligendi
Dei, interitus. Nec enim aliud illa libido est, ut
infrà filiùs juxta Augustinum explicandum
est, quàm *rei creata*, imò *mali seu peccati desi-*
derium, cujus impetus delectabiles, ac morci-
feros tractus anima ante gratiam libens pati-
tur: post gratiam pati etiam invita & gemitu
bunda conpellitur.

Cum igitur iste Adami status fuerit, perpe-
trato peccato, quia prolem sibi, quantum ad
rerum creaturam libidines seu concupiscentias,
similem seminat, etiam similem metit. Semen enim infixa visceribus intimis concupiscentia infectam est; ex quo jure seminationis & germinationis proles ejus infecta nascitur: ut & ratio probat, & experientia clamat: videmus enim in corpore infirmissimo, ut Augustinus loquitur, nulli usui congrui vel idonei infantilibus membris animam rationalem miserabilis ignorantia pręgravari. Videmus etiam concupiscentiam parvulorum, cum motibus irrationabilibus perturbantur, nulla ratione, nullo imperio: sed dolore aliquando, vel dolori terrore coerceri. Quod evidentissimum signum esse, cujus ipsi filij sint, Augustinus admonuit, ut omnino, inquit, videas illius inobediencia filios, qua movetur in membris repugnans legi mentis, nec cum vult ratio conqueat. Hęc ergo libido, seu rerum quarumlibet terrenarum quasi habitualis concupiscentia, ex Adamo propagata non minùs parvulos, quàm Adamum simulatque Deum peccando deseruerat, captivos tenet, & arbitrium ita ligatum sub se possidet, ut nisi gratia divina vires ejus fregit, & mentem ab ejus vinculis erutam & à creaturis averfam in Deum creatorem ejus infusa charitate converterit, nihil omnino evigilante per ætatem ratione factari, dilecturi, cogitaturi sint, nisi, quòd rerum creaturarum delectatio seu libido persuaserit. Nam illius omnino fructus sunt immanis illa vanitas & stultitia puerilis, qua tanquam carni subditi carnem disingunt, carnem sapiunt, & usque ad extremum vitæ spiritum longè detestabilis sapient, nisi Deus misericordia sua istius ingenitæ & consuetudine roboratæ concupiscentiæ terrenæ vires ac tyrannidem abruperit. Hęc est illa igitur præclara animi libertas parvulorum, in qua mens eorum, hoc est, voluntas statu non actu nascitur. Non enim in miserabili illo statu expurgante per ætatem ratione anima constituitur, sed constituta agnoscitur. Nam qualis in illa profundissima ignorantie nocte, cum qua in mundum prodijt, fuit, talis omnino illucescentibus radijs rationis veluti solis, apparet. Nec enim cæcus minùs est cæcus

noctu, quàm interdiu: etsi interdiu cæcitas manifesta ex effectibus pateat; noctu occulta lateat. Quem sanè potissimum esse rationalis animæ statum, quæ live in majoribus, live in parvulis, ad sapientiam eamque veram, hoc est, divinam condita est, quis Christianus, imò quis vel sobrius dubitet? Mens enim in profundissimis illis tenebris non solum indoceta, sed indocilis jacet: concupiscentia terrenarum rerum animæ voluntati que non actione, sed permanenti constitutione incumbit ac dominatur: ex qua nulli actus, simul ac ratio prælucere ceperit, nisi terrenæ directionis erumpent. Nam sicut charitas, quæ per baptismum infunditur parvulis, mentem eorum, hoc est, voluntatis apicem avertit à creaturis, & retorquet in Deum: ita è contrario concupiscentia illa medullis insita ante adventum gratiæ, conversos tenet ad creaturas, & averlos à Deo. Vtrumque in illis non propriè habitum sit, qui actum supponere & sequi solet, multò minùs actus, qui in parvulis nullus est (Vnde nec actu nec habitu ibi voluntarium est,) sed permanenti quâdam & quasi habituali constitutione eorumque latet, quam diu parvulus neque in bono neque in malo, cogitatione versatur: quia in illo consopitum vacat, & bonum naturale rationis, & supernaturale charitatis, & malum originale peccati: sed cum crescente ætate ad usum rationis venerint, utrumque voluntas ita se motare incipit prout ante non actus, sed statu, live charitatis live cupiditatis possidenti subjaçebat. Quod enim de parvulis baptismi charitateque sanctificatis Augustinus dicit: Neque hoc apparet in eorum avorsio liberato, nisi cum ad annos pervenerint ratione utentis ætatis, habentes conscientem doctrinam salutari, in qua nutriti sunt, voluntatem: hoc etiam rectissimè de parvulis non sanctificatis, & sub concupiscentia natis dicitur: neque hoc apparet in eorum arbitrio non liberato, nisi cum ad annos pervenerint ratione utentis ætatis, habentes conscientem concupiscentis, in quibus nati & nutriti sunt, voluntatem. Terrenis enim cupiditibus menti subdita dominantibus pleni sunt: ex quibus statim in ipsa rationis evigilantis aurorâ prudentia carnis veluti primus ejus surculus nascitur; quam esse mortem, Apostolus docet.

Quæ si vera sint, ut juxta doctrinam Augustini vera sunt, non est difficile intelligere, in quo formalis peccati originalis ratio constituta sit, & quomodo per concupiscentiam seu libidinem à carne in spiritum, nihil agendo, sed spiritum servitute miserabili à creatore ad creaturas aversum detinendo, propagetur. Qua in re nihil interest, live concupiscentia illa seu libido, de qua hæcenus discussimus, sit qualitas positiva, live potentiarum dumtaxat effrenitas, & immanis pronitas in bona sensibilia, corruptoque statui congruentia. Eosdem quippe effectus distortus ille status parit, eodem pondere ac difficultate miseram torquet voluntatem. Nos utriusque defendendi

Lib. 2. de
pecc. merit.
cap. 27.

Eni.

viam utcumque demonstravimus, ut lector illam eligat, quam vel Augustino, vel viribus suis aptiorem esse deprehenderit.

Dum enim illa, quæ in Augustino & Scrip-
toribus antiquis certa sunt, non propter
quædam incerta convellantur, non ita mul-
tum fortasse refert, quid de istis incertioribus
lector arbitretur. Certum enim in Augustini
& antiquorum tum precedentium tum sequen-
tium Patrum sensu est; Peccatum originale
esse concupiscentiam, quam ex Apostolo Pau-
lo talem esse, ut ostendimus, dixerunt: cer-
tum, per illam eandem concupiscentiam, sive
reatus ejus baptismo expiatus fuerit, sive non
fuerit, peccati reatum in posteros trajici: cer-
tum, hoc non fieri ex ullo positivo pacto
Dei, sed ex inquinacione, qua jure talis semi-
nacionis & propagacionis ex natura rei, anima
sive de novo creata, sive per traducem trãta,
maculatur. Iam verò sive hoc ita fiat, ut illa
concupiscentia non sit aliud, quam estrenitas
& inordinatio potentiarum; sive potius, quò
nos palàm ducit S. Augustinus, quantas pos-
sitiva, eaque sive ab appetitu se hinc initar
malæ consuetudinis distincta; sive tanquam
habitus corruptus, ut S. Thomas loquitur, sive
tanquam temperamenti quædam affectio, sive
ut alia occulta quædam qualitas, leundum
ea, quæ superius disputata sunt non ita peri-
culose, puto, erratur: pluribusque modis ea,
quam certam diximus, cælestis ejus doctrina
de peccato originali, olimque probatissima

^A per totam Ecclesiam, sine magna difficultate
sustineri potest.

Quo verò pacto, quidquid tandem fuerit
in Augustino concupiscentia, averio ista men-
tis à Deo parvulis sit culpabilis, & reatum
faciat, ita ut etiam pœna digni sint, non est
peculiaris istius sententiæ difficultas, sed ab om-
nibus devoranda est. Quidquid enim originis
peccatum esse senseris, si actuale parvuli vo-
luntatem respicis, inculpabile est. Ad fontem
quippe totius torrentis humani generis, primi
parentis voluntatem, unde amaritudo nasci-
tur, ascendendum est. In illo namque, ut
suprà fuse ex Augustino declaravimus, & non
aliter, voluntaria esse potest. Ex quo etiam
efficitur, ut ille distortus perverisusque naturæ
humanæ status, cujus ipsa in sua radice causa
fuit, origini ejus jure imputetur, ac displiceat
Deo, velut sapientiæ ejus bonitatisque contra-
rius: quemadmodum vicissim parvulorum
restitutio à Christo restituta, velut conformis
incommutabili sapientiæ & bonitati, Deo
placet, quamvis neutrum suis actibus com-
paraverint.

^B Sunt & aliæ nonnullæ difficultates, quæ
moveri possent: sed quia solutio earum ex di-
ctis facilis est, non est operæ pretium earum
prolixiori declaratione fatigare lectorem. De
concupiscentia in statu puræ naturæ, an ibi
esset culpabilis, imò an ibi esse posset, erit alibi
differendi locus.

*Vide infra
libros de sta-
tu puræ nat.*

F I N I S.

DE STATV
NATURÆ LAPSAE
LIBER SECVNDVS.

Qui est de pœnis peccati originalis.

CAPVT PRIMVM.

Pœnæ peccati originalis generatim pertextæ.

D

Peccati originalis pœ-
nis copiose dicere non est
difficile. Tot enim tan-
taeque sunt, ut eis descri-
bendis ac deplorandis fa-
cilius mens & calamus
obruui, quam charta im-
pleri possit. Quocumque
oculos sive mentis sive corporis circumferi-
mus, irrunt: & ita universæ hominum vite

^A & actionibus sive bonis sive malis intertextæ
implexæque sunt, ut omnes bonæ penali qua-
dam difficultate laboriosæ; malæ verò quot-
quot post prævaricationem illam ingentem
primi parentis ab improbis fiunt, ita sunt sup-
pliciorum merita futurorum, ut sint etiam
magni illius ac præteriti indubitata pœna pec-
cati. Quod ergo ad primam originem perti-
net, omnium mortalium progeniem fuisse
damnatam, hæc ipsa tota, quam dixi, humana
vita,